

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОТ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СВОБОД В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 100. Джерси Сіті, Н. Дж., понеділок, 2 мая, 1927. VOL. XXXV. No. 100. Jersey City, N. J., Monday, May 2, 1927. THREE CENTS

ВИСАДЖУЮТЬ ДИНАМИТОМ ТАМУ, ЩОБИ ОБЛЕКШИТИ ПОВІНЬ

КУЛИДЖ ПРОТИ СЕБІ КОНГРЕСУ ДЛЯ ДОПОМОГИ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

НЮ ОРЛІНС, 29 квітня. — На скрутці ріки Місісіпі коло Пойдрасу висаджено в воздух коло півтора тисячі фунтів динаміту, щоби в сей спосіб пробити в тамі отвори та спустити ними зібрані води для облекшення повені.

Наслідку від своєї прірвани не було великого; одні інженери кажуть, що познаку буде видно аж за пару днів, а други кажуть, що 5 проривів за мало та що треба буде зробити ще один, багато більший від попередніх.

Через прорив попливали води та стали залити простори дельти (розгалуженого гірла) ріки Місісіпі, положені понижче уречения води в ріш, але захоронені перед залливом бережними тамами. Вода вкрила великі простори, з яких війська вели поводи, а фотографі рухомих образків, що знімали подію, були сильно розчаровані.

Тимчасом Червоный Хрест прийшов до переконання, що сума 5 мільонів доларів, о яку він просив американську публіку, не вистарить на допомогу для всіх жертв повені. Деякі конгресмени й сенатори радили Кулиджю скликати для сей справи надзвичайну сесію конгресу, але Кулидж відкинув пропозицію, кажучи, що громадянство добровільно дасть скорше допомогу, який дав конгрес. Незадовго має повиявитися новий закляк президента до публіки о зложеніє три рази більшої жерти, як було перше плановано.

СЕНАТОР БОРА ОСТЕРГАС ПЕРЕД ВЖИВАННЯМ ОРУЖА В МЕКСИКУ.

СЕ МАЄ БУТИ СПРАВА СУДІВ — ЗАВЛЯЄ ВІН НА НЕВДОВОЛЕНІЕ ПУБЛИКИ.

НЮ ЙОРК, 29 квітня. — Сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, вилгоснув тут на бенкеті біржових промову про заграничну політику Злучених Держав. Суть його промови зверталася проти вживання війскової сили для охорони американських прав в Мексику.

Сенатор Бора заявив, що непорозуміння межі Америкю а Мексиком шоло прав Американців до нафтових теренів у Мексикю се відповідає справа для судів, а не для війскової інтервенції. На його думку, американський уряд захищувався супроти Мексика так, що самий американський уряд бувби обурений, який так друку держава захищувалася так супроти Америки.

Острі вислови сенатора викликали невдоволення зі сторони біржовиків і сі часто давали вислів самому невдоволенню переривання промови сенатора.

ГРІМ УДАРІВ У ЛІТАК. СМЕРТЬ 4 ЛЕТУНІВ.

НОРФОВК, Верджинія, 29 квітня. — В літак американської флотії, який 4-ох летунів летіло понад заливом Чезпек, ударив трітій літак сейчас летів в море. Всі летуни згинули. Випадок можли тільки тільки, що їхали на другому літаку, але вони не могли дати ніякої допомоги.

ГІНДУСЬКИЙ ПРОРОК ПОКИДАЄ АМЕРИКУ Й КРИТИКУЄ АМЕРИКАНЦІВ.

НЮ ЙОРК, 29 квітня. — Молодий Гіндус Кришнамутрі, окричаний прихильниками так званої теософії як новий пророк світа, вийхав нині з Америки з поворотом до Індії. Підчас своєї послідньої розмови з американськими газетарями Кришнамутрі говорив, що в Америці нема справдішної релігійності, бо погоня за золотом здержує людей від реалітї. Американці, на його думку, стараються наперед добитися великого гроша, а добившись гроша, стараються забавитися річима, які можна дістати за гроші. Кришнамутрі каже, що в життю можна мати другі приємности, які з гришми не мають нічого спільного. Та Американці не мають часу ні терпеливо подумати над сиими висшими справами, бо вони весь час заняті погонєю за грошем та погонєю за рострочування гроша. Вони люблять ставитися. Іх церкві заняті поверховими справами, а питання: Чому чоловік живе на світі? вони не дотикаються.

РОЗДІЛЮЮТЬ НАДГОРОДИ ДЛЯ ГЕРОІВ.

ПІТСБУРГ, 29 квітня. — Карнегієвська Геройська Фундація проголосила нині свою річку роздачу надгород для людей, які з народження власного життя ратували других від смерті. Скор розподіл визначено тільки надгород 27. Межі відзначення є в 6 днів у віні від 14 до 21 літ. Межі відзначення в 21 році, що полюбив, є наслідком других людей. Межі нині є в ділчині Клеянон Стешкї з Вебстера, Ню Йорк, що погіб, ратуючи другому людину підчас купелі, та 11-літній Сюзана Мізерак, з Літла Фолз, Ню Йорк, що вратувала старшого від себе ділчю від утоплення.

БРИЯД ЗА АМЕРИКАНСЬКО-ФРАНЦУСЬКИМ ОБЕДНАННЯМ.

ЛОНДОН, 28 квітня. — Бритійська опінія загальна цілком не одушевляється пропозицією Брианда заключити між Францією а Америкю вічний мир. Болить її головно те, що всі її спроби довести до такого союзу: аж Мігангело а Америкю не увінчалися успіхом, хоч її два крітї споели кровю і культурною. З другого боку такий вічний союз між Францією а Америкю мав би далекосяжне значіння, бо до него готова прилучитися Німеччина, що має бути рівнобіж з плінїєю Брианда, який хоче в той спосіб забити раз на завісіді справу німецького реванжу. Між Францією а Америкю моглоби прийти легко до такого союзу, бо між ними нема територіальних ні ніяких других воєнних терть. Справа війни воянних догів не є так великою перешкодою, що моглоби завважити при так великій політичній комбинації.

ПРИПИНЕННЕ КОРИСНОГО ВИДАВНИЦТВА.

У звязку з загальним скороченням коштів на Академію в Подєбрадах мусіло припинити свою працю й «Видвничче Товариство», що відсе вийде політико-літературний журнал під назвою «Видвничче». Оно могло існувати тільки при друкарській вкладок не встало, а продаж видань далеко не покриваво видатків. На прибутку ніхто й не рахував, бо книжки видавалися у кількох тисяч 100—150 примірників; отже були дороги і широкого збугу, як дуже спеціальні, не могли мати.

На превеликий жах, саме тепер у періоді ліквідації «Видвничче Т-во» одержує замовлення на свої видання з Великої України. Вже чимало книжок було вислано в Київ, Харків, Вінницю чи на замовлення високих шкільних і окремих осіб. Незадовго Олександр Державина Публічно Библиотека просила вислати їй всі книжки «Вид Т-ва», бо 75 прог студентів, за браком власних книжок, користуються ними з Библиотеки. Це замовлення, а також таке саме від львівської «Просвіти», не можна було задовольнити, але нададі не яке було неможливо, бо деякі підручники вже зовсім розпродані і повного комплексу всіх видань вже нема.

Деякі з найпотрібніших підручників, переважно по технічних науках, мають переведати на Великої України для задоволення потреб високих технічних шкільних.

КООПЕРАТИВНІ ЗЛОДИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

«Жадливу статистику» шахрайств в кооперативних товариствах подає першотравневий щорічний кореспондент «Прод і Пр.» в Москві, заповняючи охоплено 29 відсотків усіх перевернених кооператорів, де працюють як кооператори, а кооперативні злодії... А трапляється, що замість боротьби зі злодіями їм не портується.

З ЖІНОЧИХ РЕКОРДІВ.

Внучка султана Абдуля Гаміда II, княгиня Фегіє, заробила 100,000 фр. річної, як мандарина представниця одної париської фірми мод. У 1915 р. як 15-літня ділчина втекла з гарему в Париж. Там замість султана нашла собі бйкуна, який дав їй змогу скінчити торговельну академію і вичити кілька мов. Тепер вона мандрує по балканських країнах, де веде пропаганду париської моди.

КІНЕЦЬ «МОРАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ».

Від 1. жовтня ц. р. щезне в Берліні тзв. «моральної поліції», що мало обовязок стежити за вуличною проституцією, яка мала окремі правила. Скасування такої інституції є наслідком довголітнього досвіду ріжких установ і організацій, що поліційна контрола не тільки не прилучилася до викориювання моральної гині, але часто грубою лоптю схищала туди невинні жетви, не рахуючись із психологією людини. Головною була недавно скандальна справа молодого ділчини Махава, яка зішлася до гробу, завдяки помилці поліції, а її мама, письменниця, була арештована «за розпусту», тому, що змалювала її долю в книжці. На майбутню проституція в Німеччині піддаватиме тільки ділі загальні закони нарушення прилюдно моралі, зірпіння, намови до розпусту, то-що.

КІНЕЦЬ ОДНОЇ ХЛЕСТАКОВЩИНИ.

Від кількох літ водила людей за ніс в Берліні таємна дама Анастасія Чайковська, яка давала тисячні докази на те, що є архинженером, наймодшою донькою царя. Щойно тепер явсья бюро детективів ствердило, що вона називається Францішкою Шанковською і крім царської фантазії не має в собі нічого царського. Она повинна бі дістати тепер запитання до якогось театру, коли вивиле такий акторський талант.

РЕПРЕСІ НА БІЛОРУСІ.

Поліція обидить білоруські містечка і села та замикатиме їх оленцями сотки льохів. «Громаді». Підчас ревізії конфіскує організаційні папери, печатки і гроші, зібрані за членських вкладок. Арештовано секретарів і ділчин повторних комітетів із округів «Громаді». Власти замкнули також Білоруський Кооперативний Банк і його відділи в Галібокім і Пінську. Замкнуто цей банк, хоч нема сумніву, що він не ву ніяких взаємин із «Громадою», а поавтарік скорше як «Громада».

ФІЛЬМ «КІВ».

Серед того совітського мотлоку, яким гуде людиність ВУФКУ, з приємністю можемо означити і захопи позитивного характеру: тепер провадитиме знімання спеціального фільму «Ківа» його історичні місця, культури та промислове життя. Робота йде за порадами проф. Ерста.

КИТАЙСЬКІ МУРИ В ЕВРОПІ.

Один з найстрашніших наслідків війни є закони, якими держава хочуть оборонити себе вважно перед торговельним суперництвом: — митові закони. Є економісти та політики, які віддавна доказують, що ці «китайські мур» шкодять більше власній державі, як суцільським. Але нині не вірять. Член англійського парламенту Моррісон Бел хоче європейським політикам доказати, що вони помиляються і їздити по великих містах з відбитом па цю тему. А що він син практичного народу, то замість митових теорій придумав наглядний топографічний модель європейських держав, з яких кожна обведена муром, таким, який відповідає точно її митовій охороні супроти інших. Такий мур замовлює у грубої пропорції, яка є вислідом совітських обчислень. Віденні оглядачі цим дном попочають забавку від великих дітей. Із того моделю виходить, що найгрубший митовий мур дає із усіх держав Польща: 30 км; за нею йде Мадярщина 26, Чехословацьчина 23, Югославія 22, Албанія 21, Італія 17, Німеччина 15, Австрія 13, Англія 6, Голландія 5 мм. Моррісон Бел поведе кожній державі, що тримається мита як сльній плати, один модель. У Варшаві не повинні би прийяті моделю в такому грубим муром, бо всі знаємо, як за ним тепло.

СВІТОВА ВСЯЧИНА.

Ленінградська офіційна статистика ствержує, що між кишеньковими вуличними злодіями повякше місце займають негодяги і діти; минулого року було аж 66 дітей нижче 10 літ, арештованих за очинування кишень прохоних. — Англіійський бюджет має за 1926 р. 36 мільонів фунтів дефіциту; причиною вулгавній страх. — У Чехословацьчині було від 1 сени 1919 року в с. 359,551 відпів «березня», з 359,254 смертельних. — Один із найбільше відомих мадьярських єпископів Оттокар Прогасса помер від апоплектичного удару підчас проповіді в церкві. — Князь Бісарак, член німецького парламенту, йде слідями європейського прека і хоче стати дипломатом; його прийняло до міністерства закордонних справ. — Данський уряд призначив владу по письменникові Брандесові пенсію 3,000 кор. — Англіійський археолюб Фірт відкрив у Єгипті, місті Сакарка, гробні фараонів з перед 5000 літ. — У лондонській військово-арсеналі пожежа спричинила шкоди на кілька тисяч фунтів. — Приклад париського Ляндри заравиняє: 28-літній фабричний механік Верманд убив свою жінку і спалив її в кілі відділу для центрального отравління.

БЕДІТНІ, НЕ ЖУРІТЬСЯ!

Гадуть пишуть, що жінка одного англійського рибника за 25 літ привела своєюю шлюбною чоловікові аж 23 дітей. Слід зазначити, що ці жінка буда перед тим 4 рази замужна і не мала дітей.

СОВІТИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

МОСКВА, 29 квітня. — Совітський уряд рішма взяти участь в міжнародній економічній конференції, яку скликає Ліга Націй. Конференція розпочнеться в Женеві 4 мая. Совіти висладо 4 делегатів, а то: М. Осеніського, б. комісар хліборобства, який був минулого року в Злучених Державах; М. Сокольницького, б. комісар фінансів, що привіє до стабілізації совітської валюти; М. Пліне і М. Штайн є дальшими делегатами.

Це перший раз, від вийства совітського посла Воронського в 1923 р., що совітські репрезентанти вступають на швейцарську землю.

ГЕНЕРАЛ ЧЕНГ ВИПОВІДАЄ ВІНУ РЕЖИМОВІ В ГАНГУВІ. ЗБИРАЄ 80,000 АРМІЮ І НАСТУПАЄ ЗІ ВСІХ БОКІВ.

ШАНГАЙ, 29 квітня. — Допера телеграф починається властива війна між обома крилами націоналістичної партії. Представник умірюваного крила генерал Ченг Кай Шек зібрав 80,000-ну армію і наступає. Хочє він дістає в свої руки генерала Чена, що стоїть по стороні лівих націоналістів в Гангюві, бо Чен був командантом в Хангюй, коли там прийшло до тих розрух, що паровилі князюшам ставили кілоту з чужинськими державами.

На сторону генерала Ченг Кай Шек перейшов мабуть генерал Шен Чен, голова півтора Гангюва.

ЗНУЩАННЯ НАД КОМУНІСТАМИ.

ШАНГАЙ, 29 квітня. — Страčenja 20 комуністів трвало більше як 3 години. Було вирішено, що страčenja кожного з них має тревати 10 мінут. На місце страčenja впроваджено всіх 40 засуджених і держано їх там через кілька годин в тім переносанню, що всі мають бути страчені. Допера при останку оголошено прокут смерти для 20, а решту засуджено на довголітнє в'язницю.

Подібні езекуції відбуваються і по других китайських містах.

ОБРАЗИ З КИТАЮ.

ПЕКІН, 29 квітня. — Як властиво виглядає сьогодні життя в такім китайській центрі, як в Шангаю, годі собі уявити, не побачивши контрастів-а місць. От по однім боці преудні огороди за пахучими квітами, а по другім смрадчаний канал. З одного боку видно прекрасні авта, а з другого нуджені, збідновані кулі, що тягнуть возка, а по одній стороні преудні людові доси з наймодернішим урядженням до домашніх пливальне включено і те все з 12 слугами коштує \$300 в місяць, а з другого боку бачимо нуджені хати, в яких папує тиф, холера і всяка друга пошесть. Тут прохадуються американські маринари, гарно вбрані, веселі та здорові, а по другім боці китайській обдерній, поночирній з худжи пролетаріят.

ЗНОВА БОРБА МІЖ РОЯЛІСТАМИ І КОМУНІСТАМИ.

ПАРИЖ, 29 квітня. — Між французськими комуністами а роялістамі панує вічна ворожнеча, яка всегда прибріє острійший вигляд, коли находити робітнице свято 1 мая. От і тепер напали комуністи на монархістів, коли ті вертали з марал. Підчас біжні прийшло до стрілянни, серед якої було 6 ранених, по трох з обох сторін.

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ АДМИРАЛ.

ЛОНДОН, 29 квітня. — Адмірал Сер Чарл Медден обйїє команду над британською флотією з днем 30. червня як підслідник Ірла-Беттї. Новий адмірал має за собою довгу воєну службу і відомий з того, що вратував англійську флотію підчас німецького нападу біля Юландії.

Думають, що новий адмірал одговарєть тепер деталі той нещасливий битви.

СОВІТИ КАЖУТЬ, ЩО СКОНОФІСОВАНІ В ПЕКІНІ ДОКУМЕНТИ ФАЛШИВІ.

МОСКВА, 29 квітня. — З рамени Комуністичного Інтернаціоналу подають, що всі ті документи, які мали знайти в окупчанім будинку совітського конзуляту в Пекїні, а яких говорять про допомогу совітш до викликання революції в Китаю, пофальшовані нарочо, щоби екзопромувати совітський уряд. Совіти не бачили абсолютно ніякої участі в підбурюванню Кантонців проти Північної армії і не вимушати в тій бранный боротьбі, що тепер розгорілася в Китаю а домі одної і той самої партії.

КОРОЛІВСЬКИЙ ВІЗ ДЛЯ КЕМАЛЯ ПІШ.

БЕРЛІН, 29 квітня. — В Каселля вичинено новий залізничний віз для турецького диктатора Кемаля Паші. Це турнше не вїз, а палата, змонстрована у всякій люксус. Та палата має кодакс має ілалюво для 14 осіб, преудно змонстровано урядом і фонаторам. Кождий бус не собі при собі обіди привозити радло і слухати, залаюючи самні страви, які будуть варені в кухні, вичиненій в можливо наймодерніший і найбільш люксусовий спосіб. Є там спальня і купальня та покій до куреня. Віз коштує \$36,000. Відставлять його на двох до Ангоря.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"СВОБОДА" (LIBERTY)
 FOUNDED 1893
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
 at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 Edited by Editorial Committee.
 Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
 on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.
 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
 SUBSCRIPTION RATES: **Три місяці** \$ 7.00 **Повнолітє** \$ 12.00
Шість місяців \$ 3.75 **На рік** \$ 21.00
Три місяці \$ 2.00 **На рік** \$ 12.00
Foreign and Jersey City Rates:
Один рік \$ 10.00 **На рік** \$ 10.00
Три місяці \$ 2.75 **На рік** \$ 12.00
 За кождо зміну адреси платиться 10 центів.
 За отримання редакції не відповідати.
 Телефон "Свобода": 498/Montgomery, Tea. V. H. Союз: 1838 Montgomery.
 3 Канади належить вислати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
 Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МИХАЙЛО СТАРИЦЬКИЙ, ЯК ТЕАТРАЛЬНИЙ ДІЯЧ

Привітаючись до значущого, якого набирав український театр серед українського народу, Михайло Старицький задумав утвердити постійний український театр. Такого ще не було, а буди лише окремі аматорські гуртки та інші російські артисти, робили, між іншим, українські вистави. Для здійснення своєї мети Старицькому довелося попрацювати дуже багато. Лише незломна його енергія та самоповага, а також значні матеріальні засоби, які вінчав за власної ксиені, дали йому можливість осунути мету.

Згуртувавши біля себе всі найкращі таланти української аматорської сили, він утворив свій постійний театр. Щоби не залежати від місцевих виладків, організував він також свою театральну оркестру та постійний хор, поробив власні декорації та придобав костюми й біафорію. Звичайно це вимагало багато знання, коштів та праці, особливо, коли ще треба було творити вперше. Але Старицький виконав своє завдання і в 1883 році розпочав грати своїм театром в Одесі. Режисером був у нього М. Кропивницький, а серед артистів були такі велити української сцени, як: Затиркевич-Карпинська, Сахгаганський, Карпенко-Карий, Садовська, Максимович та інші.

ПЕРЕІСЬКА РЕДАКЦІЯ

Витинки з газет надіслали: г. Іван Чирнар; г. Онуфрій Курочка; з Геметри; Муншин; г. Василь Пухта, Бридпорт, Конн.

Г. П. О. — Ню Бритен, Конн. — Таюк відозв редакції нікому не поштує. На церкву значчю наших громадян в старім краю дають жертви радо, ба навіть уряд буде помагати церковному уряду статті конкуренції. Через те відостинсьє з такими відозвами аж в Америку зайво. Редакція не містала зробити нікому, а для Вас не зробив німіку. Відозву Вам відіслаємо.

А. С. — Ваша пісня про дичину коло верба над водою й козака не підв газету. Про такі річи є народні пісні, сотки дит віком, і хто хоче про се писати, що вже було написано, мусить написати щось кращого або нового. Вальє не є пове, але за те гірше. Се не значить, щоби Ви не пробували далі. Пробуйте багато разів, а колись стане щось виробитесь.

В. Л. — Вашого витинку, хоч на вік шкідли, зжукити не можна, бо Ви витинки з газети тільки кусок, а вже подали ці газети, з якої се взяті, які дають газети. До того, Ви перерили, що ставлять, Вами витинка, має продовженіє се на 4 сторони то газети, з свого продовженіє Ви теж не витинки. В сі сповіс Ви свою вальє працю, не величку, але все таки похваляю, зовсім обездичили.

К. Г. — Ні, не боялися сказати, як довга ріка Дніпро, а не сказати просто: тому, що наш читач про це не питаю. Ко Ви тепер цитавте, що сказав Дніпро, має він, жереє до свого гурда в Чорне море довжини миль (американських) 1,400. Дністер, додамо для Вашого цікавості, без Вадріко платиши, має 800 миль довжини. Відомо, що довжина ріки має своє значчє для людей, приміром для пародного господарства, та можна сумніватися, чи має вона, таке значчє, як Ви приписуєте, що мовляв, хтоє з українського роду не захоче себе звати Українцем, бо найбільше українська рика не найбільше в світі. Як справді така людина десь найшлависа, то сьому не винен ні Дніпро, ні Україна, і який чоловік повинен собі зараз дати встановити шкельку в голову.

В. Буричак. — Замислює спитати щу когу зививали й неоправданні підозрін, чи не краде бублики написати, сподіваючись на піддані свою розважану. Висуджувати такі чести й патріотичну людину, які не хочуть належати до Вальє церкви, се є чашеж сказане delicate, не тактично. Як Ви мали проекти для конгресу, треба було на той конгрес прихитити і такі ці ставити. Ніка редакція на конгресі не мала ніякого права титулом редактора, що вона редакція. Редакція Свободи не має на шій приказувати народом, що робити за своїми церквами й вірами. Се питання мусить рішити самий народ, а народна газета має лишчє оборонити право народа робити а діякую справиро те, що народ, вважає за відповідне.

Ч. Ф. — Ч. Ф. — Чи ти чула, до чорта ти не буди мене! Таж знаєш, що я підчас бурі не можу спати!

П. С. — А. К. (з газетного доповідні). — Отини повідило, що шутиш збу, ніж мови гарно. П. Дюверж Х. У. диві гарно впади. Можу тому поручити робити знову свого совісного доктора відіслати!

САМОСТІЙНІСТЬ І РІВНОПРАВНІСТЬ

Справдішні потоки пропаганди полили нас часам з урядів держав, заінтересованих у китайських полях. Як значчю, поляки уряди не все стрічається з похваляю й згодую щєст європейським. Варна дискусія, немовби боротьба двох полів. Як всяка боротьба, так і ця боротьба розкриває певні важні питання.

Приміром, стейтвий департамент має певну іпнітку в китайській справі. Проти урядової політики виступила поважа група газет. Вони планували в боротьбі такий аргумент: "Коли уряд боронить своєї політики в Китаю, а рівночасно ввєняє, що він не нарушує китайської самостійності, то най американський уряд «обереже kota хвостом» та представити себе в положжєннє Китаю. Найби так Китай робили в Америці таке, яке роблять Американці в Китаю. Чи американський уряд казавби тоді, що Китайці шанують американську самостійність?"

В сьому аргументі американські газети вдарили в них в саму головку. Про захопчане чужої самостійності говорити легко. Говорити такі фрази може й той, що окрас со самоцітність хомить. Тому політику треба мріти не фразами, від яких податку не платиться, але ділами.

Правдивою мірою пошановання прав другого є засади: Не робі другому того, що тобі неміло.

Міром пошановання чужої самостійності є власна самостійність. Коли Москалі нам кажуть, що вони дають нам право самоозначчєня, то змити се говоренню можна легко такою пробою: припустити, що Українці хочуть Московщині зробити те саме, що Москалі роблять Україні, та спитати їх, чи вони на се пристануть.

Кажуть нам польські агенти, приміром, що українська католицька церква не є уполіаженна через польсько-римську іпнітуру. Увій спробуюм, чи мають українські католики в католицькій церкві такі права, як Польщі? Отсе є міром справдішнє рівноправності, а не пусити фрази про братерство католицьких народів, яких без найменшого труду може наговорити всякий пропагандист.

Таки засади, як самоозначчєня, рівноправність, іпнітернаціоналізм, самостійність, — всі вони означають одно: рівність. А рівність пізнається по тому, що означає вському таке саме право й забороняється вському те саме. Де одному вільно більше, як другому, де одному менче вільно, як другому, там рівності нема. Хто там говорить про самоозначчєня, рівноправність, самостійність, сей числять на дуренні смисні фразими необачних.

На полі режієру Старицький виявив себе великим майстром діла. Тому в історії українського театру він займає як режієр так само місце, як Кропивницький. Правда, Старицький не був унітатем акторів, але він мав надзвичайну здібність використовувати всі кошти артиста. Особливо йому удавалося масові, народні сцени. До нього в шій Росії не було жадного режієра, який виявив би себе на сцені в такій високій мірі скульптуром-декоратором, як Старицький. Ніхто не умів так прекрасно масові надзвичайною розкішати групи на сцені та дати їм чудово художній смак. Сам він був на сцені важним і грав манерно, але він це знав і уникав гри на сцені, аде як режієр давав читачеві, кожній ролі надзвичайну мелодійність та тонкість психологічного розуміння.

В ті часи мало було бути добрим організатором, вдатним режієром та антрепренером; треба же було бути самому й драматургом. Українська драматична література того часу була надзвичайно примітивна й бідна. Пієси були мало сценічні, або й зовсім несценічні, тому до вистав не надавалися. Отже Старицький звернувся до писати свої оригінальні пієси. Але за браком часу доводилося йому переробляти також і чужі.

Все своє життя Старицький любив мєдлодумно, любив масові хороші сцени та ефектний монолог. Тому всі пієси Старицького визначаються своєю мальовничістю, худолістю й ваблять і око й ухо гостя. Він написав «Мудрець лібрета для опері й опереток. М. Лисенко до його лібрєт писав часту музику, або напикав: до музики Лисенка Старицький писав лібрєто. Наслідок їх спільної праці, поставили такі іперкрасні опері, як «Тарас Бульба», «Топілець», «Рівнянська Ніч», «Чорноморці» та інші.

Коли критика української літератури не ставить на перше місце не Старицького, то затєдіяч української сцени ставлять їх на перше місце. Вони

дохаються в них, люблять їх за прєкрасні хороші сцени.

Під впливом свого оточєня в Києві, в якій зародилася гадка утвердити справжню драматичну літературу, збагативши її перекладами з чужих мов, Старицький задумав цілу низку перекладів з світових класиків, але «висті перекласти лише Шекспірового «Гамлета», Живі потреби часу примусили його братися за свої національні твори. Першим оригінальним драматичним його твором була: «Як кобаска та чарка, то миньється й сварка». Пізніше він пієси драму: «Не судилося»; яка виставлена було на сцені під назвою: «Не так скалось, як ждалось». Тут він зробив глибоке захоптаннє сумачне українське життя й малое панк, що захопився народничством, який в боротьбі з самим собою несе перєбороти своєї владної істоти, а тому примє народові замислює добра тільки діло.

Тодішні цензурні умови не давали можливості не тільки виставляти, а навіть і друкувати такі твори, в яких трактується соціально-і громадсько-національні проблеми. Довелося обертати лише в колі етнографічних, сьото побутових тем. Він написав для сцени до позичених сюжетам, «Сорочичський Ярмарок», «Тарас Бульба», «Дитинка Аза», «Ніч під Іваля Купала», «Ой не ходи Грицю», «Маруся Богуславка», та много інших. Всі його пієси були дуже популярними і входили до репертуару майже всіх українських труп, зберігаючися в ньому до останнього часу. Любили ці пієси режієри, любили їх актори, а це більше любила і глядачі. Вони мали велику сценічну вагність тим, що в них завжди була ясна, струнка композиція, дия не затримувалася зайвими епізодичними сценами. В комедіях було багато веселих сцен і ситуацій, а в драмах — ефектні та напружені сцени. Але віддаючи перевагу сценічності пієс, Старицький менше турбувався про літературний бік своїх побутових пієс. Зовсім інше знаходили в його історичних пієсах. Вони з літературного боку стоять значчє вище від побутових, а історична правда художньо задана. В своїх історичних

ВАСИЛЬ БОБІРЬ (СМУТНИЙ)

Що тиф мене бере; я знав, що коли він мене звальти, буде біда. Як не уложити тиф, то добути Москалі, а може й волоховці, що ідуть сюди. Я тму я лив, мертво лив, бо казали, коли людина не, то тиф тоді не бере. Та всі уї пили, тримаючися цієї засади.

Нарешті самотен в селі випити, Пити білий нема чого, а цити, дається, таї треба. Хотів дададгався, що в Умані є горішчаний склад і не мішалю, мовляв, туди поїхати. Докладна чацьство, одержали дозвіл і поїхали ми, Статуїв, поїхав, наперед склавши нестрї пострібачі окрім горівки. Мав повернутися за два дні, а його не було. Вночі під Маланку перовий, незвичайний гуркіт у вікно підняв усіх, мов по трівозі. Впугданий чоловік, роздивившись — Статуїв, Босий, обираючи, в переляканим обличчям, блідий, лише вскопич у хату, не сказав, а гукував:

Вождь в Умані!
 Так що?
 Та то, що Запорожчє розворовно, а старшин розстріляють! Деми вйраєсь.

Далі.

— Вождь, коли підходив до Умані, писав делегацию на переговоры, кажучи, що він піде до них на залуку; ну, ти, дурні, повірили. Ждуть, а Вождь прийшовши до міста, захопивсь розворованцями та арештувати. Гордішчаниця та Болднішів вже нема. Вадхав Умані Вождя. Пиду до Тютюнника.

Статуїв вишлов. Сумно стало на серді. Здавалось, що тут буде і кієць. В той час найменше владчав задалася катстрофою, а розборєння двох добрих частин ще змечувано й без того нечелюсно армію. Ршов Новий Рік, як видно — невеселий. Мимовольно чоловік ставав суєвирним, забобонним. Задавалось, ведитесьє страху, висло розвивало свою пащу, готове кинуть нещасливі оборонці України. Статуїв не було довго й десь досвіта він вступив у хату, ще більше блідий та нервовий.

— Самогоди наступав на Умань — коротко товпів.

— Чуд, що буде, — пропелось у мене в голову. — Ліпше вмерти, ніж коритись судбї. Спати було ніколи.

— Чого ти?
 — Та здалось, ніби а гарматні ревулю...
 — Бошса?
 — Кого?
 — Та волоховці.
 — Волоховці? Ні! Волоховці — такі ж козакі як я, а от Волохові б не хотів попадатися. З жиного й шкуру здер.
 — За що? Хіба, він тебе зиде?
 — Ще б боже! Мобілізував мене а Констатиновичі й вивав до себе у Ковшати, а він, коли кудя він гіе — вітк. То як вимудити, помислює.
 — Та він певно й забу давно.
 — Еге, не такий він, щоби забути. І на тому світі пригадає. Скажись тут, який Омелько Пугачов?
 — На шо це тобі знати та? І з якого приводу ти його пригадає? Цікаво.
 — Тому що знати, що в штабі Добува звали жак, а хто такий Пугачов, не знаю: Геть-май такій був кози, чи отаман? А людина.
 — Еге, так не виходить помішкати! Ну, так це, перше, а то я думаю, отаман; вальє же мене розборила, коли був у Волоху. Думав: який ти в чорта отаман, коли ти бандит. Готово, пане командант. Ви на якого податє, як приїдетеє наступати? — раптом перемірюючи мене, звернувся впрод до мене козац.
 — Хіба ти знаєш що про наступ?
 — Та гомонять. Хіба в я надарно сльда нагодива.
 — Я нічого не відповів. Оба кози були добрі й одинокво відпочили. З вєністю, якою тільки можливо, уявився мене фігура

РУІНА.

(Спогади звичайного старшини).

(15)

В 1917 році, по приїзді до Кнєви, вступив я до 1-ої Сердюцької дивізії. Доросішецького полку. Саме тоді оголошено було набір залицянків, до складу яких долучено було: Мотуляков, Хоу він і цю, не знаю. З його сав не маючи було арозумити нічого. Маленький, ростомниці, з жидирими палочними очима, бундучий, готовий кожної хвили посміятись над саботним, дужчю боявся, як черт залуду. Хвастивий незвичайно з перших днів виявив свою нездаєність до організаційної роботи, тож на його місце призначили когось иншого, а мене відіслали в розпорядження штабу дивізії, де я перше пізнався з командиром полку — Волохувського.

Через кілька днів поучу, що полк буде виведений. Підіде я зрозумів чому: Ковшати більше прачка, ніж виявляв своїм ділом. В артилерійській та кожній рєробі, шире віддаючи чєстї пияти та спанню. Опущив, з великою бородою і отачувєсь лорнет «славного» полковника Товариш його о. Маринич, з ріднеюю борідкою та вусями, з великим синьм червоним носом, доповнене, здавалось, дошковина. В той час, коли трї козакі, або старшини босими ногами мисли боді, на два лицарі хрєпдї, закутані кожухи на ресор-

ліній таччї, пієси червоного вилнянина окувяти.

Тютюнник знав і добре розумів, що як полковник так і пін зайвий елемент, а тому були дозвіл, щоб піби Українці, і лому дивився на них криз палць. Шо діло на попови можна було бачити нову шапку, бо пієли кожний окувистив її пубіви.

Не дивлячися на довгий погляд, населєння ставалося добрее. Наближались свята й люде готувалися стрічати їх як завує. Не звертаючи уваги на хвилі, що перекочувалися через них. Час від часу наші розвідчички приносили відомости про ворогів наших. Болшевичи не піспішали, а денікціи давно відкотились за Голованівське, як яких шістьдесятє верста на південь нічєні Уманя.

Зате сповішав Волох, «че видано маючи завдання захопити Умань в свої руки. Розказували, що він пієли «Лобова» вадлущиться з червоными, вадт його не принїди!» й тепер-ноби він простує на залуку з сави. За Божка не чути було. Всі ці відомости служили лишчє матеріалом до балачок таї бідшї нічого.

Тимчасом, забувши і Волоху з червоими, козакі та старшини вступили в Рівзю. Самотену в кожній хаті хоч куплясь, істї слава Богу було що, от козаків й забуло, де воно й що воно. Мовляв, туди пішла без конітуша. Вже тоді почував я,

строфою, а розборєння двох добрих частин ще змечувано й без того нечелюсно армію. Ршов Новий Рік, як видно — невеселий. Мимовольно чоловік ставав суєвирним, забобонним. Задавалось, ведитесьє страху, висло розвивало свою пащу, готове кинуть нещасливі оборонці України. Статуїв не було довго й десь досвіта він вступив у хату, ще більше блідий та нервовий.

— Самогоди наступав на Умань — коротко товпів.

— Чуд, що буде, — пропелось у мене в голову. — Ліпше вмерти, ніж коритись судбї. Спати було ніколи.

— Чого ти?
 — Та здалось, ніби а гарматні ревулю...
 — Бошса?
 — Кого?
 — Та волоховці.
 — Волоховці? Ні! Волоховці — такі ж козакі як я, а от Волохові б не хотів попадатися. З жиного й шкуру здер.
 — За що? Хіба, він тебе зиде?
 — Ще б боже! Мобілізував мене а Констатиновичі й вивав до себе у Ковшати, а він, коли кудя він гіе — вітк. То як вимудити, помислює.
 — Та він певно й забу давно.
 — Еге, не такий він, щоби забути. І на тому світі пригадає. Скажись тут, який Омелько Пугачов?
 — На шо це тобі знати та? І з якого приводу ти його пригадає? Цікаво.
 — Тому що знати, що в штабі Добува звали жак, а хто такий Пугачов, не знаю: Геть-май такій був кози, чи отаман? А людина.
 — Еге, так не виходить помішкати! Ну, так це, перше, а то я думаю, отаман; вальє же мене розборила, коли був у Волоху. Думав: який ти в чорта отаман, коли ти бандит. Готово, пане командант. Ви на якого податє, як приїдетеє наступати? — раптом перемірюючи мене, звернувся впрод до мене козац.
 — Хіба ти знаєш що про наступ?
 — Та гомонять. Хіба в я надарно сльда нагодива.
 — Я нічого не відповів. Оба кози були добрі й одинокво відпочили. З вєністю, якою тільки можливо, уявився мене фігура

ЗРІСТ АНТИСЕМІТИЗМУ НА УКРАЇНІ

Зріст антисемітизму констатє на окружному зїзді в Києві Любченко: «Не кричоси, скажемо, що куркулі в перекруті співають про антисемітизм. Вони скалять зуби проти єврейського торгівля з єврейської перекруті, і в той же час обвинувачують єврейських трудящих».

ПОТЯГ ДО ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЗРОСТАЄ.

Сього року з Винницького округу мають переселити 600 єврейських дворів, а них 300 до Уральського краю і 300 до Далекий Схід, а з Київщини — 1,350 дворів.

ЗНАЧИННЯ ТРАДИЦІЙ

Викладач д-р. Мих. Галушчинського.

Вісність, 27. березня ц. р., заходом жуража м. Ганни Барков відбуде в Львові цікавий і дуже поучливий відечик д-р. Мих. Галушчинського про значіння історичної традиції.

Ізза браку місця щойно тепер подаємо короткий зміст цього відечика, сподіюючись, що яке нас громадянство пригадуватиметься над питанням, порушеним у відечику та що цей незвичайно важкий чинник у вихованні дітей, як і у життя та діяльності кожного громадянина України, перестанемо легковажити і недоцінювати. Коли ж розрозміє в першу чергу наше учительство, а ще більше батьки дітей, і всі ці, які молотуть виховувати маси у чигальних, на зборах, в івах, тоді станемо всі як один свідомі того, що і в нас є велика і гарна минушнина і що сини і внуки таких предків повинні і мусять жити на волі. А тоді до мети блізько.

Відечик свій почав шановний прогелент поясненням, що це скорочення його праці, яка була призначена для видання «Золоті Ворота».

Коди гіляємо — казав шан. прогелент — на старі пам'ятники, огортає нас чар старовини і пошука для предків. Роздумуємо над часами, у яких вони жили, захоплюємося їх діями, починаємо себе сильними і багровими.

Історична традиція дає нам великі психологічні засоби, які виховують і побуждають до змагань; дає нам певність і гідність вступу. І тому то культурні народи так уважно прослідують свою минушнину. У давніші, коли ще люди не знали писаного слова, усі перекази з минушнини були одним виховуваним чинником.

Оповідання з минушнини створюють тоді в уяві людей міфологію і культ богів. Усе було в ігантві і таємце. З поступом часу, коли вже можна було спусивати традицію, признаки надприродності зникали. Традиція згадувала тоді лише за людей, але людей великих, героїв, які визначали певність, широкість і безкомпромисовість. Ісправа говорив Цицерон, коли сказав, що історія є учителькою життя. Бо вона дає багато критичного матеріалу і закопані, які веде до чину, до поєвіт, до героїства. Саїд тут не відмітати, що забагато критицизму відносно історії і традиції шокідує, бо часто захоочу і авторове погляд про агро певну неадачу. У противнстві знов непотрібе прикрасувати історичні події, де все без розбору велике і героїське, де є малі робьять великих. Це є шкідливе, бо заіспілює народ, а саїпота не дає добрих оочівчів. Важне є теж подаваннн, в якінебудь форми, героїських моментів з історії, де обовязок стає актом священого призначення, де в стадії чину герой не оглядався на наслідки небезпекі і можливі неадачі. Звичайним правилом у теролося, що герой, не лише ті, що з оружжям в руках боронили за якусь справу. Життя є побудаване на несправедливості і в першу основу героїства лягла оружжя, а навіть підлязна і терористична боротьба.

Героїство оужіне на війні є упріладнітиє, а однак пастух Давїд, який убив Голїата, і Юдіта, яка вирядувала голубів Ошперію, це також герої і не Володимир Великий, або Хитонебудя в дружині князя, а бідний кожмька переїм Реледіо.

Спартак був в одах Римлян ворохобником, а однак знає його як герой шїлій світ.

Кожний народ дорожить пам'яттю героїв. Котрий не має своєї, значує їх у других. Вашингтон, герой науки і культури, є вєсліющою власністю. І коли в державних народів шанують і плехють традицію, то тимбільше значіння мали і маюць для народів поневоєленіх.

Мистоце всіх народів, а особливо письменство відіграє велику ролу у перехованню традицій і у будженню національної свідомості. Оно було голосом сумління, пригадувало уїдлення і заохочувало до боротьби. Доказом цього усі звольні війни від 18-го, столїття. Хто має героїську традицію, не сміє геріти неволі. Наш нарід має багато героїв, а однак відповідного використання героїської традиції у нас не було. Вона проірвалася, затемновалася, бо за неї не пам'ятали. І судною сказав Франко, що «треба знову створити, що вже день нішній з вчорашнім і будучим».

На полі традиції ми не лише не придалі відстоїти, але і капітали втрачати. Традицію з книжою добрих призабо нарід в час татарського ліхолїття, за небад пї і оств єв неї, а пришові пї собі і прегарно використали Москалі у своїх білїнах. Литовський період затемнив велич козацької традиції. В Галичинї традиція козацчини заховалася сильнїше, як також і за княжї часи, тому може, що козаки були дальше від нас. Гарїд, який і ставив нас інтегелїтн, не мїг ставити вище особистих інтересів від загальної справи. І тому козацька епопея понуєнула мало зозмету сусїльній нерівності. Воля у розумінню народнім, це лиш скінчення панцини чи крипацтва. Тому то в народі чи не найбільші герої Добуш і Кармєлюк. Літосици, так важні для пробудження свідомості і пошуку для минушнини, дотепер не переложені на зрозумїлий народно мову. Як багато було бї нашн традиції, коли б нашн верхи були не покинули нашого народу і коли бї примїром ми мали зсогоднї своїх Острожських!

Традиції державничкої не було комо переуховати; вона заникала. Витворився такий стан, що ми знаємо дещо про князїв, відаєк прогалина, дещо з козацчини, а потім кормига неволі... Ще до недавня числї ми на чужу поміч, а літературу значинїли від Котляревськїго. Обезцімоємо це, що було.

Книжу Добу звємо мєжнїусобицями, а забуваємо, що вони були вєсоди, у всіх народів. Усю нашу історію критикуємо. У літературі злобоки вибираємо теми з історії, які кінчаться катастрофально, у майрєстї так мало розмацу. Чужо за нас більше зробили. Ми хочемо бути толєрантнї. Це повени перї ставлення на котурнн. Сміялїсь ми з пієні: «Мир вам, браїя», а ми рївночасно пасивні, незвідні до рїшучих кроків. Доказом хочби це, що ми давнї права для національних мєншїн, польськїх унїверситет у Кївї, а українськї гїмназиї не відважїлись помістити в державному будинку, бо там було гїмназія російська. У нас є велика і гїдна минушнина і через неї повинні ми стати відпорнми на заїхання чужїх. Останнї подїї, це великї капїтали. В народї збудилося бажання правити собою. Мусимо використати цей капїтал. Власники минушнини нашого народу ми єсї. Ми єсї повинні старатї до праїї. Кожнї повиннї зрозумїти, що назвати себе українцями, це велика честь, і з поглядам на найнїшу метї працевидувати так, щоб подїї не стали нас лїяками і дїнетарми. За нами героїства минушнини, перед нами праїця, точність, обовязковість, безкомпромїсовість і оїнаше («Новий Час»).

Прохожий (до хлопчик). Чому так кричїшь? Хлопчик: Ми бгаємо внї нашов новїй гатунок мїла, а кожнїй раз, як прїходїть новїй купець до шани, ми єсї не цїм мїлом — для реклями.

ГОЛОСИ ЧИТАЧВ

ОЙ, ТІ НАШІ «РУССКІ».

Коби то були рускі з Росїі, так хай собі з Богом жїлїба, а то ходит мєн о тих наших людей з Галичинї, що все ще вїрїять в свєтє «Росїї» і те, що українськї редактори та українськї газети це полїчески запропастї. Я бачу, що й тих завадшених можна, теж направити, бо до поморчї, стєає нам та черково-народна боротьба, що хочє визволити українськї греко-кат. церкву зїд польськїх вїлївнїх. Капцїсцизм провїдирам і лїдрїстам видобрано через ту боротьбу найбільшїй аргумент, а саме, що Українї є польськї агентї. Тому теор добра пора пїїдїти і до тих наших побаламучених, покляпанцїених братїв і завернути їх на правдиву путь. Вониж самї бачать, що їх дїтина ходить по 3 роки до тої «русскої» школи і нї читати нї писати не вміє, гїльки вальтї лїор, де поплач, чи перед словом, чи в серединї, чи на кїнцї слово. Те бдїть ї воїли в голову і те бдїло вона пам'єтає.

Коди беремося до наших заркарпатських братїв, так і не забуваємо за наших побаламучених «тверхїх», бо багато з них можна тепер перетягнути на нашу сторону.

Т. Тренчї, Фреківї, Па.

ВЕЛИКОДНИЙ ДАР.

Персїяло до редакції ковєртку, яку розїсїано парохїанам українськїх греко-кат. церкв св. Івана Хрєстїтеля в Сїракуз, Н. Й. Це великокозї заїрка на церкву, вїзволяє «Великоднїй Дар». Напис, як бачите, звучить: Великоднїй Дар для гр.-кат. церкв св. Івана Хрєстїтеля в Сїракуз, Н. Й. Як бачимо, то треба дати грошї і то на церкву, гїльки не знаїти на яку, бо пропонуємо назву на «українську». Чи це пропонуємо наступало наслідком нового рутєнськїго курсу в греко-кат. дїєцїзї епископа Богачевськїго, чи заадачю другого, не знаю. Але знаю гїльки те, що громадннша, в якїй працювали такі шїрї святичї і українські патріоти як о. Жук, о. Левїщїньскї, о. Струтинськїй і другї глїадьтї тепер кривим оком на рутєнськїй чин, що поважає не гїльки зїт великоднїю ковєртку але і з другїх ковїв.

Парохїяни.

НЕ ВІРМО ПУСТИМ СЛОВАМ, АЛЕ ГЛІЯДИМ НА ДІЛА.

Якїсь дїпуснєвалє парїаркв неадаво в «Свободї», що в нас життїя завмерло. Та оно так на

ВЕЛИКА ПРОГУЛЬКА ДО ГАЛИЧИНИ

ВІДПІЗДЖАЄ З НЬО ПОРКУ ДО SOUTHAMPTON

31-ГО МАЯ АКВИТАНІЯ 45.647 ТОН

Гариня Поспїшїон Кораблем Літї Юнард

Під особистим провомом П. G. FRUTON, досвідчендого провїднїка літї Юнард. З Савгетїтом пасажирї будуть перєвезенї в спецїальнїй потугу через Лондон до корабля, вїдїжающего впрот до Ганєвскї Пак-Гїттон займєсь багажем і всіми справами, якї гїльки потрібнї в подорожї; спецїально дєбєте дєбати за вїдоуд пасажирїх пїдчас подорожї та за достаточну розкурку для них.

Дєбєте спїсїобїть подорожжїчї в товариствї знакомїх. Дєбєте вїзїти третїй клас, чїстї і гїднї салїони. — Дєбєте жувати.

Котрї третїй клас там з поворотом значнїо зніженїй. У Міркованї шїрї для другїй класї. Для обезпєченїя своїх грошїх надїєсь SUNARD TRAVELERS CHECKS (неки для подорожжїчї). Вони важїє вєсоди.

По бїлїшїй інформатї та в справї урядовїх позвєлєнї на поворот до Амєрїкї голїсьїть до мїсцевого агєнта, або до:

CUNARD LINE

25 BROADWAY New York, N. Y.

ділі не є. Бо маємо свою Читально і Коопєратїву, маємо богато наших людей в бїзнєсї, зїбраємо грошї на старїй край і т. д.

Правда, що могло бї бути ще кращє, але тут вже не вина громади.

Я вже звїзївав, що на нашу громаду глїядьтї другї українськї громади сїлос, але то голїцєво через те, що тутешнїй парох о. Пастрїкї вєдє неясну полїтїку у відношенї до епископа Богачевськїго.

Та й думаю, що й на те є рада, бо громаднн великї чоловік, коли гїльки не дозволив собі тєсати мїжїна на голїви. Громада мєже рїшїти, як хочє і то виконати, коли гїльки не буде давтї себе заводити словам. Це замааю, коли примїром святичїн каже: «Я хлєпськї син, я в краю нїшї сохочє вїлїки зї стїпнї вїкїлднн, ко муж бї є не мав гїть зї зароботтє?» Бо рїшїючї є те, чи народно мїє примїром, мїтїєнї в справї вїдєбєтїтї на конгрєс до Фїлїадєлфїї, якї заповїє всєнароднє вїє в черково-народнїх справах; чи пїднєстї народну роботу; чи дає житїчї лекцїї для народї і т. п. Бо шо нїшого мєрє саєла, а другє — дїла. А їмн треба було дїї смїлївнїх, роботячїх і ха рактєрнїх, якї, коли кажуць, ще лїдїть з народом, маюць тї завнї дїлом заєчатїти. В протївоум разї вони нашї оружї або непотрїбнї.

Олєкс Смік, Сїракуз, Н. Й.

ЯК ВИСИЛАТИ ДЕЛЕГАЦІЮ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ?

На мою думку, одних делегатів повиннє вибрати Український Народний Союз, другий Союз і Скрєнтону, а третїх большевїцькїх організації.

ХТО МАЄ ЗАНЯТИСЯ ВИСИЛКОЮ ДЕЛЕГАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ?

На мою думку, то висилкою делегатів на радянську Українун повиннї занїятї не хто инчї, але якраз Український Народний Союз, бо це є вїн був першою українськюю організацією в Злучених Дєржавнї і вїн має найбільшї повугу серед українськїх організації в Амєрїкї. Такою висилкою вїн займєтєсь знова зозвитомї буквами в історїї України.

Шодо справї коштїв такої делегації, я голїсьїть в поглядїм Николає Скотнїськїго.

Олєкс Прїкпїлв, Нью Йорк.

ДЕЩО ПРО ЖИТТЯ НАШИХ ЛЮДИЙ У ФРАНЦІЇ.

Я дїстаєв свєго товариша з Францїї лїста, в якї єм дєщо цікавого для кожного українця, і тому прошу подїлитї вїм гїтї з нього в Свободї.

ВЕЛИКА ПРОГУЛЬКА ДО ГАЛИЧИНИ

ВІДПІЗДЖАЄ З НЬО ПОРКУ ДО SOUTHAMPTON

31-ГО МАЯ АКВИТАНІЯ 45.647 ТОН

Гариня Поспїшїон Кораблем Літї Юнард

Під особистим провомом П. G. FRUTON, досвідчендого провїднїка літї Юнард. З Савгетїтом пасажирї будуть перєвезенї в спецїальнїй потугу через Лондон до корабля, вїдїжающего впрот до Ганєвскї Пак-Гїттон займєсь багажем і всіми справами, якї гїльки потрібнї в подорожї; спецїально дєбєте дєбати за вїдоуд пасажирїх пїдчас подорожї та за достаточну розкурку для них.

Дєбєте спїсїобїть подорожжїчї в товариствї знакомїх. Дєбєте вїзїти третїй клас, чїстї і гїднї салїони. — Дєбєте жувати.

Котрї третїй клас там з поворотом значнїо зніженїй. У Міркованї шїрї для другїй класї. Для обезпєченїя своїх грошїх надїєсь SUNARD TRAVELERS CHECKS (неки для подорожжїчї). Вони важїє вєсоди.

По бїлїшїй інформатї та в справї урядовїх позвєлєнї на поворот до Амєрїкї голїсьїть до мїсцевого агєнта, або до:

CUNARD LINE

25 BROADWAY New York, N. Y.

Мєжї нїчим пишї мїй товариш:

«Дуже дякую Тобї, любий краєню, що Ти вїлїєш оцінїти національну думку та прислани єсїди до Францїї часосїпнї, з яких я мїг багато потрібнїх рїчїх довідатїся. Я читав зїлїбок сї гїлїтї, якї Тї мєнї прилибакї єм дїмаю, що читати їх повиннї всі нашї люди, щобї шобїрїти наші парїї, гортуїтї єсї дїлї українськїх рїдїчїх та зїбраїтї боротї з рїдїчїм краї».

Шодо мого поворжїчїє, коє я Богї дїкувати, здоров, але мав нещастїє. Працював на нїчнїй шїфти, і пїдчас роботи впаєо мен на праву ногу зєлаєо, — вночї з 12 на 13, мїтї не дїло. З великим трудом заїлїюєо до свого помєщканнн. Потовчї пачє бо болїть і я шїлїй тїдє не піду до роботи.

«Поводжїємо мє сумнє. Нас, Українцї, не тєжє багатє, але розвїтїку мї не маємо жїлого. Кїнемє як у полонї. Заробїтїи нещастїє, свєої організації не маємо жїлої. Через те, якїи Тї прислав мєнє калєндар на 1927, рїк або якї другї книжкї, єсї будувати для мєнє великї розрада».

«Я певнїй, що і другї українськї імїгрантї в Францїї так почуватїють і того самого потрєбуєтї, шо мїй товариш, та шо добрє бо мє, якї так ми, українськї імїгрантї в Амєрїкї, якї від нїх далеко багатїшї, помоги своїм братям у Францїї та дали їм, що чоє вони потрєбуєтї».

Антїй Бусько, Сїракуз, Н. Й.

ЯК ВИСИЛАТИ ДЕЛЕГАЦІЮ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ?

На мою думку, одних делегатів повиннє вибрати Український Народний Союз, другий Союз і Скрєнтону, а третїх большевїцькїх організації.

«Звїг з полїдкї малабї делегація зложїти в українськїх газєтках в Амєрїкї».

Делегацїю з трох партїї пропонуємо, щобї оди мї другого критикувати перед народом, бо лишнь через взаїмну критїку дїлємадо якогос розумїння правдї.

На коштї такої делегації Обєднаннє малабї створити особнїй фонд. Таксамо члєни У. Н. Союзнн малибї зложїти по 2 центї від члєнн. В сїє спїсїбє грошї будуть зїбранї».

Г. Штєргїн, Фїлїадєлфїя.

НОВИ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Я читав голоси читачїв про висилку делегації на радянську Україну і я теж єрєкєкоїванїй, що таку делегацію вартєбї висїлатї. Не буду повторюти того, що другї вже сказали за такою делегацією, але додад мєнє думку за висилкою.

Дїстаю багато лїстїв від Сїчових Стрїльцїв, що знаходїтьєся у Чєховсвоїччїнн, та бачу, що багато з них хочє їхати на радянськї Українє, але не може. Чи не моглїбї така делегація вїстартєти о дозвїлї для сїх Стрїльцїв пєрєїзїтїти на Велику Українун?

На делегатїє треба вїбїрати досвідчєнїх людей. Хоча й молодїй може матї досвїд, але молодого звїчайно так не шанують, як старого.

«До того молодїй дїбує звїчайно старшїватї, досвїдєтї, чїм часєтїє справу».

Пєтр Шулган, Пітсвїлд, Масс.

НАРАДА ГЛУХОНИХ НА УКРАЇНІ.

Нарада глухонїх перша на Українї відїкарїє в Харковї. На неї прихїдо 50 делегатїв від 50.000 глухонїх, шо є в Українї. Вона має обїркувати заходї людо поїлїщєннє стану глухонїх.

ЗЛЕГКОВАЖЕНІ ПИТАННЯ.

Багато дєтєго заєпанєло у національній нашій оїдїні. Одне — зо самої баїдужностї, другє, що найчастїше буває засадїною протївстаннєня до справ, якї маюць по шогї сутї перворднє наїщнє значїннн.

Нїше поруджємо одну таку заєданєва справу. «Щє треба нашому громадянськїму пригадуєтї того факту, що Україна належїть в Европї до країн вїнвоком обєднаннє величїзнимї природнимї багїтвямнн. Багїтєва Українє є обєчлєнї не гїльки на її поверхнї, в рєлїностї і простїрностї її землї, але укїриватїє вони також в її гїбїнїзах, і гїлїкї почастї вїдбуваютьє людськїм зусїлїямнн».

«Те, що на Українї продукувєтї, творїть багїтєво, але не гїльки шо вїстартєє на заєдовнєннє мїсцевї консумцїї, хочїб не знати у якому вїрфїоїнованнї її собі подумати, але надто мого вєстї ми єсїпанїє і поставити сусїдї державнє залежїєтї від України».

«Однє шо жї ми бачимо? Українськї народ, дїєсно і виключно продукуючї одї багїтєво, жїєє в страшнїй нїждї. Жїєє життєє так нїзькїй і пужєннїй, шо його можна хїба прирїзнати до положєннн хїнськїх кулїв. А сфєра пї духовнїх інтерєсїв і засобї їх заєпокоєннє є прямю жалїдої».

Українськї нацїє жїєє полїськєсно дїєшо неплїтько, їзємо визволєннє єє з чужї неволі, замїсть того, шобї її природнє обєдранє було бїї стїмуглом виконуваннн провїдїю роїї».

«Для чогожь воно так? Відпєрїть прєстїє. Багїтєво Українї знаходїтьєся у приватнїй власностї чужїх капїталїстїв».

Українськї нацїє є гїлїкї резервуаром намєїмїх робїтїчїх для поїсїдїтьї її багїтєвнн. Капїталїстї, оїцї-власникї українськїх копанєв, і фабрїк, купцї і банкоцї з одного боку і власникї величїзних землїнькїх лїтїфундїєв з другого, вїскують працю шїроких українськїх мас, спїхкують їх на дїю життїя і творїть надубоудєво, в котрїй зумїстовувєтїє тепєрїше положєннє українї у всїєї гоїї вїдїх».

«Колїк українськї нацїє, якє є в цїлостї, то такї в своїй подавляючї бїлїностї, є робучїм тяглоом в колєснїні музєєннїх капїталїстїв, то якжє можна говорити взагалї про українськє питання, не торкаючись того, шо становїть головної його змїст і підставу?»

Якжє можна ставитїєся бїдужно до питаннн, для кого працює українськїй народ і яка йому корєсть з його власної працї? Як можна нехтувати питаннє — хто знаходїтьєся в поїсїданню головнїх засобїв сїлїнї і пануваннї і як українськїй праюцїючїй народ має оволодїти цї засобї?»

Українськї питаннє нїше є можна розвїтїтїти в повнїй гоїї шїрїнн, якщо забудєтїєся про причиннї поневоєленнє українськї нацїї: опанованнї її багїтєвнн чужїми і соцїальнє повєлєннє праюцїючїх її мас».

У громадськї думцї нашїї інтєлїгєнцїї само слово «соцїальнїй» викликає якїсь палїтїїй жалїє. Коїсьє царськїй царї вїдборр М. Драгоманову додєжуєтї, бо вїн на Шевчєнськїх дєвїтї у Кївнї увїєєє слово «соцїальнїй». Царськю урядовї прївїлїюєтїє марєво страшнодо для нього соцїальнїм. Чи не те саме дєтєєся і єсїгоднї з нашїм прєрїсїчнїм інтєлїгентам? В свої шїрїй нїєлїностї (чи гїлупнї) вїє уважєє, що організація сїльськї бїднїтї і мїськюго рєбїтїннєв, до борючїх з вїзнєском капїталу, є справа «неонацїональнє», бо бїльшє, шо коє справу належїє борювати во мї національнїх ідеалєв. Є така опїнїя, що порушуваннє соцїального положєннє українськюго праюцїючїх».

(Особ.)

ПАМ'ЯТАЙТЕ НА РІДНІЙ КРАЇ!

Перш ніж їти на фронт, пам'ягайте на рїднїй Краї! Чїстїє пам'ягаєтїє слоган: «Зі мїєю Українї».

ОБ'ЄДНАНОЮ КОМПАНІєю П. O. BOX 411. PHILADELPHIA, PA.

INTERNATIONAL PAPER COMPANY.

New York, 30, марта, 1927.

Зарєд Дїректорнє проголосїє заїтїєтї дїлєжаєтї загїдєєтї (50 цї) на першї Звїдїчїї Українї Компанїї, плати мє 16-гїлїтї, єрєрєщєм Звїдїчїї Українї зарєкєдєтїєтїє з кїнєцєм 2-го мїсїя 1927.

Жїєєтїє пам'ягаєтїє слоган: «Кївнї єсїє не будуть зємєнї».

OWEN SHEPHERD, Зєст. Тєофїлїї І Катєрнн.

«Щоюого народу розвиває єдність нації, суверенитет, молодіу фетишні «обєднаннє». Забуваєтїє при тї, шо-на дїї така думка поєсоблєє «обєднаннє», але власне з ворогами Українськїй Нацїї, тїмн, шо визнєсують її гїбнїєтї. Є ще визнє нашнми інтєлїгентамнн І такї, шо зовсїм не знаєво шїрїять таку вооруж українськї нацїї ієологїєю. Вони гїлїть те, є єгїстїчнї, до рїчїє частєє аєє зрозумїлїх, мотїєво єсї бєвїтєсь, шо бї при вїлїчаннї гєтєрїїшнього сусїлїєвнїєтї, дїду не потрїєтїїх ї дїрїєнїчїкї, особїєтї інтерєсн».

«А висїдї з цього злого поїхожї такої, що наша інтєлїгєнцїя зїєє самої ієологїєю шдораз бїльшє увїєїєтїєсь, а за тїм їдє повнїє вїдчужєннє їдї стрємлїєтїє в свїтлогладї «народнїх мас».

(«Покутськє Слово»). П. Н.

КІМ МІ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

ДЖЕРЗІ СІТІ, ІА ДЖ.

Замїсь висїлєкї святичїнн жєлєно на край.

«На руки «Свободї» надїслалї дальшї жєртвн на край замїсь висїлєкї святичїнн жєлєно: по \$2: о. М. Лїєсьє з Пєрт Амбон, Н. Дж., і Марїя Кїнаш з Елїзабєт, Н. Дж.»

НЮ ЙОРК, Н. Й.

